

Møtereferat

Sak: Samarbeidsforum TSO/DSO 1/2023

Møtedato/sted:
3.3.2023/Nydalen

Deltagere:
Johannes Kristoffersen
Peter Kirkebø
Johan G. Hernes
Bjørn Hanssen
Johannes Waatevik
Åshild Helland
Kristoffer Sletten
Eivind Gramme
Jens Tore Holene
Lisbeth Vingås
Kristin Lind
Christine Kaaløy
Knut Lockert
Torfinn Jonassen
Anne Marthe Christensen
Gunnar G. Løvås
Peer Olav Østli
Martha Marie Øberg
Kathinka Thilert
Bjørn Harald Bakken
Torkel Bugten
Eirik Haugen (referent)
Lars Olav Fosse (sak 1 og 2)
Stine Haugland (sak 3)
Björg Bogstrand (sak 3)

Arva
Mørenett
Tensio TN
Tensio TS
Sygnir
Lnett
Agder Energi Nett
Lede
Elvia
Elvia
Energi Norge
Energi Norge
Distriktsenergi
RME
RME
Statnett
Statnett
Statnett
Statnett
Statnett
Statnett
Statnett
Statnett
Statnett
Statnett

Møteleder:
Gunnar G. Løvås

Fraværende: Glitre Nett, BKK, Føie og
Noranett

Ref. dato: 03.03.2023

Neste møte: 25. mai 2023

1	<p>Utfordringer når kraftsystemet endrer seg – innledninger</p> <p>Automatisert systemdrift og 15 minutters markeder (foil 3-7)</p> <p>Statnett v/ Lars Olav Fosse orienterte om innføring av automatisert systemdrift og 15 minutters markeder. Målet er å redusere de strukturelle ubalansene mellom produksjon og forbruk gjennom timen. Flytbildet avhenger av hvilket aggregat som aktiveres, og det er et mål at automatikken skal hensynta dette i transmisjonsnettet og til en viss grad i regionalnettet. Skyggedriften av automatiserte aktiveringer i mFRR-markedet viser at antall og hyppighet av aktiveringer og deaktiveringer øker.</p> <p>Forumet diskuterte om flere og hyppigere aktiveringer kan føre til økte ubalansekostnader. Dersom ubalansekostnadene øker, vil også verdien av gode prognoser bli mer verdt. Forumet stilte spørsmål om Statnetts arbeid knyttet til inndeling av stasjonsgrupper for å lettere hensynta flaskehalsene i nettet, samt hvordan 15-minuttersmarkedet vil påvirke kraftleverandørene.</p>
---	---

	<p>Nye kjøremønstre og markedsendringer (foil 8-16) Agder (nå Glitre Nett) v/ Kristoffer Sletten presenterte hvordan de ser på endringene som kommer i kraft- og reservemarkedene. Hovedbudskapet er at det er usikkert hvordan dette vil påvirke DSOene. Allikevel er man sikker på at tilgang på produksjonsplaner er helt nødvendig for driften av regionalnettet. De vil også finne mer ut av hvordan nettselskapene kan koordinere fleksibilitet.</p> <p>Deling av produksjonsplaner (foil 17-21) Elvia v/ Jens Tore Holene presenterte behovet for at DSOene får tilgang på aktørenes produksjonsplaner. Nettselskapene ser også drivere for å ta større risiko og kjøre mer dynamisk, men må da ha tilgang på bedre informasjon om produksjonen. Elvia pekte på behovet for standardiserte løsninger og behovet for tydelighet fra RME om nettselskapene sin rett på produksjonsplaner.</p> <p>RME bekreftet nettselskapenes rett til produksjonsplaner gitt i forordningen SO GL. RME kan komme med en skriftlig tolkning / rundskriv dersom noen etterspør det formelt. Fornybar Norge vil sende en slik henvendelse til RME.</p>
2	<p>Utfordringer når kraftsystemet endrer seg – gruppediskusjoner Forumet delte seg i 4 grupper for å diskutere hvilke <i>konkrete</i> utfordringer som er relevant for forumet og hvordan man kan jobbe sammen for å finne løsninger på disse.</p> <p>Alle gruppene pekte på at forumet er en aktuell og relevant plass for diskusjoner om de felles utfordringene nettselskapene har. Det er et ønske om å konkretisere utfordringene og at man kan jobbe mer aktivt med mellom møtene i samarbeidsforum – enten gjennom piloter eller arbeidsgrupper.</p> <p>En av hovedutfordringene er å forstå konsekvensene for DSOene ved automatisering av systemdriften. Forumet er et egnet sted for å skape en slik forståelse og diskutere konsekvenser.</p> <p>Behovet for produksjonsplaner og informasjon om aktivering i mFRR-markedet var en utfordring som ble diskutert. Statnett sender og får informasjon, både i produksjonsplaner og mFRR-aktiveringer, på stasjonsgruppenivå. DSOene vil derfor ha behov for å få mer detaljert informasjon om stasjoner og aggregater som skal kjøre når direkte fra produsentene. DSOer ser også nytteverdien av å selv kunne spesialregulere for å f.eks. forhindre at feil fører til større mørklegginger. For DSOene er det ikke nærliggende å tenke markedsløsninger.</p> <p>En annen utfordring som ble diskutert var spenningsregulering. Ny vind- og sol-produksjon gir økte utfordringer knyttet til spenningen i regionalnettet. Det ble snakket om hvilke utfordringer og hvordan disse kan løses innenfor og utenfor. Det ble påpekt at spenningsproblemer også må tas inn i driftsmessig forsvarlig-vurderinger, og dersom det er et problem må det iverksettes tiltak, eks. vilkår eller nye nettiltak.</p> <p>Problemstillinger omkring fleksibilitet på tvers av nettnivåer ble også diskutert. DSOene har ikke oversikt over tilgjengelig fleksibilitet i sitt område, f.eks. deltagere i RKOM. Tilsvarende vet ikke TSO hvem som er på utkoblbar tariff hos DSOene. Det er behov for mer transparens, og deling av allerede kjent informasjon er en god start.</p> <p>Forumet påpekte nytten av å utveksle erfaringer, og muligheten til å ta med problemstillinger og forslag til løsninger hjem til egne selskap for innspill mellom møtene.</p>

3	<p>Nytt europeisk regelverk: Demand Response Network Code (foil 25-32)</p> <p>Statnett v/ Stine Haugland og Bjørg Bogstrand orienterte om arbeidet med den nye nettkoden som skal skrives. Både TSOer og DSOer deltar i dette arbeidet. Rammeverket for hva retningslinjene skal inneholde ble sendt ut av ACER i desember, men er ikke juridisk bindende. Statnett er med i ENTSO-E sine skrivegrupper for å påvirke regelverket. Norske DSOer har ikke fått mulighet til å delta i arbeidet, da arbeidet er igangsatt av europeisk regelverk som ikke er tatt inn i norsk lov. Statnett møter ikke tilsvarende begrensninger i ENTSO-E. Fornybar Norge og Statnett er enige om behovet for en kanal hvor man kan diskutere relevante paragrafer som DSOene oppfatter som viktig.</p> <p>Forumet pekte på viktigheten av at regelverket blir så åpent og generelt som mulig for å ha størst mulig nasjonalt handlingsrom. Tradisjonelt sett er EU-regelverk mer detaljert enn det norske intensjonsbaserte regelverket. Samtidig kan konkrete krav være viktig, som eksempel kan man se nytteverdien av å presisere DSOene sin rett på produksjonsplaner i SO GL er.</p> <p>Statnett ønsker det velkomment at Fornybar Norge tar initiativ til å etablere en DSO-arbeidsgruppe som kan gi innspill, få informasjon og diskutere med Statnett under arbeidet. Arbeidet vil pågå over en kort tidsperiode, og gruppen bør nedsettes raskt.</p>
4	<p>Status for arbeid med bransjenorm 2.0 (foil 34-40)</p> <p>Fornybar Norge v/ Christine Kaaløy orienterte om pågående arbeid med ny bransjenorm for tilknytning. Erfaringer fra arbeidet viser at det er stor samarbeidsvilje og mulig å komme til enighet på det meste. Arbeidet vil fortsette også etter at bransjenormen er klar.</p>
5	<p>Samarbeidsforum 2023 – form og temaer</p> <p>Fornybar Norge, Distriktsenergi og Statnett presenterte sine forventninger og tanker om Samarbeidsforum fremover.</p> <p>Fornybar Norge v/ Kristin Lind pekte på at forumets relevans er høy og at formatet med innledende innlegg og påfølgende gruppediskusjoner er nyttig. Fornybar Norge pekte på at det er gode diskusjoner, men at utfordringen er å ta det videre. Derfor må utfordringene konkretiseres og følges opp i større grad mellom møtene. Fornybar Norge påpekte også behovet for å hjelpe politikere med å sikre fremdrift og løsninger på krevende temaer.</p> <p>Distriktsenergi v/ Knut Lockert pekte på at forumet er godt egnet til å løse konkrete utfordringer og bør jobbe mer aktivt mellom møtene omkring de utfordringene som kommer opp.</p> <p>Statnett v/ Martha Marie Øberg ønsker mer konkretisering av utfordringer, arbeid mellom møtene og mer involvering fra DSOene. Statnett presenterte noen forslag til temaer som kan være aktuelt for pilotering / konkret arbeid som vil rapportere til forumet. Dersom noen DSOer flagger interesse for dette kan forslagene utarbeides tydeligere for å avklare formål og ressursbehov ytterligere.</p> <p>Forumet uttrykte ønske om mer deling av erfaring/ og best-practise.</p>
6	<p>Oppsummering og neste møte i Samarbeidsforum</p> <p>Det kom mange tilbakemeldinger om at det var positivt med et romslig program og god tid til diskusjoner. Neste møtet er torsdag 25. mai i Nydalen.</p>

Vedlegg: Foiler vist i møtet ("2023-03-03 Samarbeidsforum - Samlet pakke med presentasjoner.pdf")